

EUROOPA
KONTROLLIKODA

ET

Kõne

Brüssel, 9. detsember 2014

ECA/14/57

Euroopa Kontrollikoja presidendi Vítor Caldeira kõne

2013. aasta aastaaruannete esitlemine

Euroopa Liidu Nõukogu (majandus- ja rahandusküsimused)

Brüssel, 9. detsember 2014

Kehtib esitatud tekst.

Erinevuste korral tuleb lähtuda suulisest tekstist.

ECA Press

Damijan Fišer – pressiametnik

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

President,
ministrid,

komisjoni asepresident proua Georgieva!

Mul on au esitleda nõukogule kontrollikoja eelarveaasta 2013 aastaaruannet.

Euroopa seisab praegu suurte muutuste ees. Euroopa Komisjoni uut koosseisu ootab palju olulisi ülesandeid.

Üks neist on ELi eelarve parem haldamine. Ülesandel on kolm põhiosa: olemasoleva raha kasutamine, ELi finantseeskirjade täitmise tagamine ning kodanike jaoks väärtuslike ja nähtavate tulemuste saavutamine. Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri sõnu kasutades: *omne trium perfectum*.

Austatud ministrid!

Uue kuluperioodi hakul on kontrollikoja 2013. aasta aastaaruande sõnum, et ELi finantsjuhtimine tervikuna ei ole veel piisavalt hea.

Mis puudutab **ELi eelarve kasutamist**, siis 2013. aastal tehti ELi eelarvest makseid rohkem kui 148 miljardi euro eest, mis moodustab aastaks ettenähtud maksimumsummast ligi 99 %.

Kontrollikoja hinnangul olid vastavad tehingud 2013. aastal aruandluses nõuetekohaselt kajastatud, mis tähendab, et alates 2007. aastast oleme igal aastal esitanud ELi raamatupidamise aastaaruande usaldusvärsuse kohta märkuseta auditiarvamuse.

Me ei ole leidnud ELi raamatupidamise aastaaruandes „musta auku”, nagu mõnes pressiülevaates on kirjeldatud. Mida me aga oma aruandes välja toome, on see, et hoolimata maksete kõrgest määrust kasvas täitmata finantskohustuste kogumaht veel 9 miljardi euro võrra, moodustades 2013. aasta lõpus 322 miljardit eurot.

Meie hinnangul on see üks mitmest märgist, mis näitavad järjest suuremat survet ELi sularahavoogudele. Eelmainitu taustal soovitame komisjonil ette näha võimalikke puudujääke ELi programmide rahastamisel, koostades asjakohased rahavoogude prognoosid.

Samal põhjusel soovitame komisjonil tagada, et ELi eelarvest tehtavad esmased investeeringud vastaksid tegelikele rahavoogude vajadustele. Selgituseks võib tuua näite, et alates 2007. aastast **finantskorraldusvahenditesse** paigutatud 14 miljardi euro suurusest summast oli lõplikele toetusesaajatele 2013. aasta lõpuks välja makstud vähem kui pool.

See on üks finantsinstrumentide kasutamise riske. Teine risk on see, et mida rohkem avaliku sektori vahendite finantsvõimendust suurendada, seda rohkem jäävad need avaliku sektori aruandekohustuse ja auditi ulatusest välja. Ilma õige tegevuskorrata on oht, et finantsinstrumendid raskendavad raha kasutamise, vastavate tingimuste täitmise ja saavutatud tulemuste kontrollimist.

Seda asjaolu oleme rõhutanud mitte ainult oma aastaaruandes, vaid ka kahes hiljutises ülevaatearuandes, millest üks käsitleb avaliku sektori aruandekohustust ja auditilünki ning teine ELi finantsjuhtimist ohustavaid riske.

Täna rõhutan ma seda asjaolu taas, sest see omab suurt tähtsust, arvestades komisjoni hiljuti avaldatud investeerimiskava Euroopa jaoks. Uus **Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond** toetub tagatistele ELi eelarvest, et kaasata erasektori vahendeid, mis eeldab läbipaistvuse, aruandekohustuse ja avaliku sektori auditi põhimõtete järgimist.

Ministrid!

ELi eelarvevahendid leiavad kasutamist, kuid liiga suur osa maksetest on endiselt **eeskirjadega vastuolus**.

2013. aasta maksete üldine veamäär on kontrollikoja hinnangul 4,7 %. 2012. aastal oli see 4,8 %. See ületab tunduvalt 2 % suuruse olulisuse läve, ja nii on see olnud kõigil aastatel, mil kontrollikoda on ELi raamatupidamise aastaaruannet auditeerinud.

2013. aastal olid kõik kuluvaldkonnad olulisel määral vigadest mõjutatud. Ainsa erandi moodustasid ELi halduskulud summas 10,6 miljardit eurot.

Kontrollikoja hinnangul on veamäär kõrgem selle 80 % puhul ELi vahenditest, mida komisjon haldab koostöös liikmesriikidega. Kui selliste vahendite hinnanguline veamäär on 5,2 %, siis teistes valdkondades, mida enamasti haldab komisjon otse, on veamäär 3,7 %. Nagu nähtub perioodi 2007–2013 põllumajanduse ja ühtekuuluvuspoliitika kulutuste ülevaate täiendavast analüüsist, leiab kontrollikoda vigu kõigis liikmesriikides.

Komisjoni ja riiklike ametiasutuste võetud parandusmeetmed on kahtlemata abiks, et üldist veamäära madalal hoida, kuid meie tõendusmaterjal näitab, et kehtivat korda saaks vigade ärahoidmiseks paremini rakendada.

Näiteks maaelu arengu veamäära oleks saanud vähendada 6,7 %-lt 2 %-le, kui riiklikud ametiasutused oleksid kasutanud kogu nende käsutuses olevat teavet enne komisjonilt kulude hüvitamise taotlemist.

Peamised vigade allikad, millele riiklikud ametiasutused tähelepanu peaksid pöörama, on samad, mis varasematel aastatel: rahastamiskõlbmatud kulud, hanke-eeskirjade tõsine rikkumine ja põllumajandusmaa ebakorrektno deklareerimine.

Kontrollikoda on seisukohal, et ennetamine on parem kui parandamine, sest korrektsusega seotud vead ohustavad ka ELi vahendite kasutamise tõhusust ja mõjusust. Siit jõuan meie aastaaruande kolmanda põhioõnumini.

Ministrid!

Kontrollikoja hinnangul peaksid rahaliste vahendite haldajad nii ELi kui riikide tasandil keskenduma ELi raha kasutamisel rohkem tulemustele.

Programmitöö perioodil 2007–2013 keskenduti eelkõige olemasoleva raha ärakasutamisele, seejärel eeskirjade järgimisele ning alles kõige lõpuks, ja sedagi vaid piiratud määral, **tulemuste saavutamisele**.

See peegeldab ELi eelarvehalduse üht olulist tahku. Liikmesriikide ja ELi tasandi ametnikud on olnud märkimisväärse surve all, et vahendid ära kasutada, vastasel juhul võivad nad neist ilma jääda. Samas on neil puudunud samaväärne stiimul vahendite abil tulemuste saavutamiseks.

Uuel programmitöö perioodil peab see muutuma. Meie aastaaruanne sisaldab palju kontrollikoja 2013. aastal vastu võetud 19 eriaruandest pärinevaid näiteid selle kohta, kuidas parem tulemustele keskendumine võib tulemuslikkust tõhustada.

Komisjon on väljendanud tahet keskenduda vahendite ärakasutamise asemel tulemuslikkusele. Selle õnnestumine eeldab kolme komponenti:

- esiteks, tõsiseid pingutusi nii ELi kui liikmesriikide tasandil, et saavutada ELi piiratud rahaliste vahenditega parimad võimalikud tulemused;
- teiseks, asjakohaseid tulemusnäitajaid ja usaldusväärset teavet nende saavutamise kohta;
- kolmandaks, ja mis kõige olulisem: stiimuleid, mille abil tulemuslikkust tunnustada ja nõrku tulemusi sanktsioneerida.

Samal ajal võiks – ja tuleks – ELi vahenditega saavutatud tulemused nähtavamaks muuta. Kontrollikoda soovib komisjonil oma iga-aastases hindamisaruandes täpsemini kajastada ELi eelarve Euroopa lisaväärtust ja selle antavat panust strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisel. Ühtlasi märgime, et komisjoni võimalused seda teha sõltuvad suuresti riikide tasandil kättesaadava teabe kvaliteedist.

President, ministrid!

ELi finantsjuhtimise parandamine ei tähenda raha ärakasutamise, eeskirjade järgimise ja tulemuste saavutamise vahel valimist. Küsimus on kõigi kolme tegevuse ühendamises.

Me teame, et see ei ole lihtne. Oleme sellega kaasnevad riskid välja toonud ELi finantsjuhtimist käsitlevas ülevaatearuandes. Ülesanne oleks siiski lihtsam, kui ELi eelarve oleks paremini hallatav, väiksema arvu prioriteetide, täpsemate eesmärkide ja lihtsamate raha kasutamise võimalustega. Need on eelarveperioodist 2007–2013 saadud peamised õppetunnid. Nagu ka meie tööst loodetavasti nähtub, on kontrollikoda täiel määral pühendunud nii nõukogu, teiste ELi institutsioonide kui liikmesriikide ametiasutuste abistamisele, et parandada ELi finantsjuhtimist ja aruandekohustuse täitmist käimasoleval eelarveperioodil.

Tänan teid tähelepanu eest.